

U s n e s e n í

Vrchní soud v Olomouci projednal v neveřejném zasedání konaném dne 30. dubna 2014 stížnost **České advokátní komory** proti usnesení státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 4.3.2014, sp.zn. /2014, v trestní věci obviněného , nar. , a dalších, a rozhodl t a k t o :

Podle § 149 odst. 1 tr.ř. se z podnětu stížnosti České advokátní komory napadené usnesení zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným usnesením státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 4.3.2014, sp.zn. /2014, byla podle § 66 odst. 1 tr.ř. České advokátní komoře uložena pořádková pokuta ve výši 20.000,- Kč.

Proti tomuto usnesení podala Česká advokátní komora stížnost, neboť je přesvědčena, že napadené usnesení stejně jako i předcházející postup Vrchního státního zastupitelství vůči ní jsou nezákonné a jsou v rozporu s principy ústavního pořádku České republiky. V písemném odůvodnění předně uvádí, že písemnost Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, není co do své formy citována přesně, jedná se o sdělení nadřízeného soudu soudu podřízenému a jí, přičemž se nejedná o rozhodnutí, které by ji jakkoliv zavazovalo. Pokud se předchozí výzva k vydání nosičů dat i napadené usnesení o uložení pořádkové pokuty odvolávají na úvahy soudce Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ohledně inkriminovaného sdělení, pak má za to, že se jedná o nesprávný postup, jenž vedl k nesprávnému a nezákonnému usnesení. Dále se zabývá otázkou smyslu ustanovení § 85b tr.ř., přičemž interpretaci tohoto ustanovení provedenou soudcem Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, v jeho sdělení, že toto se vztahuje pouze na prohlídku prostor, kde má advokát evidováno své sídlo v seznamu advokátů, má za silně zkreslující, včetně odkazu na komentář prof. Šámala. Poukazuje na znění ustanovení § 85b odst. 1 tr.ř., tedy kdy je nutno si vyžádat součinnost České advokátní komory. Uvádí, že by bylo omylem se domnívat, že advokát vykonává advokacii pouze ve svém registrovaném sídle a s odkazem na ustanovení § 1 odst. 1, odst. 2 zák.č. 85/1996 Sb. o advokacii, uvádí, co je výkonem advokacie a co se rozumí poskytováním právních služeb. Následně dochází k závěru, že je zcela nepochybné, že výkonem advokacie ve smyslu § 85b tr.ř. je

míněna činnost advokáta, nikoliv místo – sídlo advokáta, registrované u České advokátní komory. Ve vztahu k výzvě státního zastupitelství ohledně vydání věci dle § 78 tr.ř. má za to, že tato jej nutila k porušení zákona v § 85b odst. 2 věta poslední tr.ř. a jejím cílem bylo obstarat si listiny, které není advokát povinen podle § 78 odst. 2 tr.ř. vydat, se jedná o výzvu nezákonnou a protiústavní, a proto jí nebylo vyhověno. Má za to, že pokud je výzva orgánu činného v trestním řízení nezákonná a odporující principům ústavního pořádku ČR, nemůže její neuposlechnutí zakládat důvod k uložení pořádkového opatření. S ohledem na uvedené proto navrhla, aby napadené usnesení o uložení pořádkové pokuty bylo zrušeno.

Vrchní soud v Olomouci, jako soud stížnostní, předně zjistil, že stížnost byla podána osobou oprávněnou podle § 142 tr.ř. a stalo se tak v zákonné lhůtě vyplývající z ustanovení § 143 odst. 1 tr.ř.

Proto podle § 147 odst. 1 tr.ř. přezkoumal správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

V řízení, které napadenému usnesení předcházelo, nebylo shledáno takové porušení ustanovení o řízení, které by mohlo způsobit nesprávnost přezkoumávaného výroku.

Poté, co se stížnostní soud seznámil s napadeným usnesením, opravným prostředkem, jakož i s příloženým spisovým materiálem, dospěl k závěru o důvodnosti podaného opravného prostředku, přičemž při svých úvahách vycházel z následujících skutečností.

Chronologie celé věci vyplývá z podrobného odůvodnění napadeného usnesení a má i oporu v předloženém spisovém materiálu a za této situace proto stížnostní soud v podrobnostech odkazuje na konkrétní pasáže napadeného usnesení. Spor obou stran tedy státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci na jedné straně a České advokátní komory na straně druhé v podstatě spočívá v rozlišných právních názorech ohledně možnosti či nemožnosti zákonného postupu ve vztahu k vydání věci dle § 78 tr.ř., které byly zajištěny při domovní prohlídce v bytě u advokáta _____ dne _____ 2014. Státní zástupce v napadeném usnesení argumentuje zejména právním názorem soudce Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 4.2.2014 jako reakcí na návrh Okresního soudu v Olomouci (jeho soudkyně) ze dne 27.1.2014, sp.zn. _____ /2014, na nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory podle § 85b odst. 3 věta první tr.ř. ve věci obviněného _____ a spol., kdy soudce ve vztahu k tomuto návrhu rozhodl dle § 85b odst. 6 tr.ř. tak, že se k tomuto nepřihlíží. Nicméně kromě svých úvah, kterými odůvodnil svůj procesní postup v tom směru, že návrh byl podán někým, kdo k tomuto není oprávněn, neobsahuje všechny náležitosti a je neurčitý, event. nesrozumitelný, také učinil onen právní závěr, z něhož v rámci dalšího procesního postupu vycházel státní zástupce. Ten spočívá v tom, že v daném případě proběhla prohlídka bytu advokáta _____, který není jeho

sídlem, resp. prostorem, v němž vykonává advokacii, kdy tento se nachází jinde. Dále odkázal na komentář v trestním řádu k ustanovení § 85b odst. 1 tohoto, z něhož vyplývá, že pokud by byla nařízena domovní prohlídka v obydlí advokáta, kde by však nevykonával advokacii, nevztahoval by se na ni speciální režim o součinnosti České advokátní komory, tedy v zásadě „návrhový“ režim dle § 85b tr.ř. Tedy zejména s oporou tohoto právního názoru se státní zástupce domáhal vydání věci postupem dle § 78 tr.ř., které byly zajištěny v rámci již zmiňované domovní prohlídky u advokáta , načež Česká advokátní komora tomuto postupu nevyhověla, přičemž její argumentace byla v zásadě shodná s tím, jak je odůvodněna s argumentací ve stížnosti proti napadenému usnesení. Za dané situace pak státní zástupce České advokátní komory uložil podle § 66 odst. 1 tr.ř. pořádkovou pokutu, neboť tato nevyhověla jeho výzvě.

Dle názoru stížnostního soudu je třeba při řešení střetu dvou právních názorů předně poukázat na znění ustanovení § 85b odst. 1 tr.ř., z něhož vyplývá, že *při provádění domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, pokud se zde mohou nacházet listiny, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, je orgán provádějící úkon povinen vyžádat si součinnost České advokátní komory; orgán provádějící úkon je oprávněn seznámit se s obsahem těchto listin pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce České advokátní komory, kterého ustanoví předseda této z řad jejich zaměstnanců nebo z řad advokátů. Stanovisko zástupce České advokátní komory je třeba uvést v protokolu podle § 85 odst. 3 tr.ř.* Tímto zákonným ustanovením je upravena součinnost České advokátní komory při provádění domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, kde se proto mohou nacházet listiny, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta (§ 21 zák.č. 85/1996 Sb., o advokacii). V odst. 2, 3 § 85b tr.ř. je pak v zásadě upraven postup za situace, pokud zástupce České advokátní komory odmítne udělit souhlas dle citovaného odst. 1. Dle názoru stížnostního soudu bude důležitým v dané věci výklad znaku „výkon advokacie“, od čehož se odvíjí rozdílné právní úvahy obou stran, včetně následně různých procesních důsledků. Jak již bylo konstatováno, státní zástupce vycházel z již citovaného sdělení soudce Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 4.2.2014, kdy má za to, že jelikož advokát ve svém bydlišti, kde byla provedena domovní prohlídka dne 2014, nevykonává advokacii, pak zde nebylo a také není třeba aplikovat postup uvedený v ustanovení § 85b tr.ř. Naproti tomu stěžovatelka zastává názor, že výkonem advokacie je míněna činnost advokáta, nikoliv místo – sídlo, které má registrováno u České advokátní komory, tedy i bydliště advokáta. Stížnostní soud v rámci řešení této právní problematiky se ztotožnil s právním názorem stěžovatelky, neboť má za to, že interpretace ustanovení § 85b tr.ř., onoho právního názoru ve vztahu k sídlu advokáta, provedená soudcem Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, v jeho přípisu ze dne 4.2.2014, je přinejmenším zkreslující, nepřesná, zavádějící. Jak již bylo výše naznačeno, podstatným bude výklad znaku „výkon advokacie“ tak, jak je uveden v ustanovení § 85b odst. 1 tr.ř. Co je výkonem advokacie, vyplývá z § 1 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, a to, že *tímto je poskytování právních služeb.* V ustanovení § 1 odst. 2 cit. zák. je pak uvedeno, co se

rozumí poskytováním právních služeb, *kdy se jedná o zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu.* Řadu těchto činností může advokát vykonávat ve svém registrovaném sídle, ale jak vyplývá z uvedeného, ne všechny. Sem patří např. řízení před soudy či jinými orgány, právní pomoc v sídlech právnických osob apod., kdy tyto činnosti již nejsou logicky vázány na registrované sídlo advokáta tak, jak z této skutečnosti vychází státní zástupce v napadeném usnesení. Z citovaného zákonného ustanovení ani není patrné, že by výkon advokacie byl vázán na registrované sídlo konkrétního advokáta. Je tedy možno konstatovat, že advokát může a také vykonává advokacii na různých místech odlišných od svého registrovaného sídla u České advokátní komory. **Z uvedeného je pak možno jednoznačně dovodit, že advokát, jakožto osoba s volnou pracovní dobou, může a také vykonává advokacii v různé formě i v místě svého bydliště.** V tomto směru je možno poukázat na protokol o provedené domovní prohlídce v bytě advokáta dne 2014, z něhož je patrné, že před zahájením této označil prostory, které souvisí s výkonem advokacie, jak to vyplývá ze strany 2 - 4 tohoto. Za této situace byl postup zástupce České advokátní komory činného na místě v rámci domovní prohlídky oprávněný, neboť ustanovení § 85b tr.ř. ve své podstatě má chránit zájmy klientů advokáta, z pohledu zachování povinnosti mlčenlivosti dle § 21 zákona o advokacii, kteří v zásadě nemají s prověřováním jednání advokáta či jiných osob nic společného. Ochranu zde nepoživá ten konkrétní advokát, nýbrž listiny a nosiče, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti, odvíjející se od smlouvy uzavřené mezi klientem a advokátem v rámci poskytování právní pomoci. Je tedy možno konstatovat ve shodě s argumentací stěžovatelky, že **výkonem advokacie ve smyslu ustanovení § 85b odst. 1 tr.ř. je míněná veškerá činnost advokáta a nikoliv místo či sídlo advokáta registrované u České advokátní komory.** V tomto směru se tedy stížnostní soud neztotožnil s právním názorem státního zástupce uvedeným v napadeném usnesení, od něhož se odvíjely i jeho další procesní kroky v dané věci.

Pokud tedy domovní prohlídka v bytě advokáta dne 2014 proběhla v souladu se zákonem, tj. za respektování podmínek ustanovení § 85b odst. 1, odst. 2 tr.ř., pak nebylo možno Českou advokátní komoru jakýmkoliv způsobem nutit k vydání zajištěných věcí v rámci této domovní prohlídky, které podléhají režimu mlčenlivosti advokáta, byť by se mělo jednat o zákonné procesní úkony jako v tomto případě, tj. výzva k vydání věci dle § 78 odst. 1 tr.ř. Za takovéto situace tato výzva neměla oporu v trestním řádu a šlo o nezákonný úkon, přičemž Česká advokátní komora nebyla povinna takovéto výzvě vyhovět, což se v daném případě stalo (§ 78 odst. 2 tr.ř.). Jestliže státní zástupce na tuto situaci reagoval následně vydáním napadeného usnesení, kterým stěžovatelce uložil pořádkovou pokutu proto, že nevyhověla výzvě vydat věci dle § 78 odst. 1 tr.ř., pak takto postupovat nemohl a neměl, neboť jím zvolený postup neměl oporu v trestním řádu.

Proto stížnostní soud, jenž se ztotožnil s právním názorem stěžovatelky uvedeným v opravném prostředku, na který také v podrobnostech odkazuje, rozhodl

tak, že z podnětu opravného prostředku stěžovatelky napadené usnesení z důvodů výše uvedených zrušil, když neshledal potřebu jakéhokoliv nového či jiného rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení není další řádný opravný prostředek přípustný.

V Olomouci dne 30. dubna 2014

JUDr. Jiří Z o u h a r , v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Martina Kulíšková